

MERKKIPÄIVIÄ

Veera Latva-Hirvelä, 1. rivi oik., Jaakko Juurikka, 1. rivi toinen vas. sukulaisten seurassa Uhtuussa 1991.

Veera Latva-Hirvelä o.s. Juurikka täytti 80 vuotta Panttilassa 26.2.-03. Hän on syntynyt Teuvalla.

Ennen naimisiin menoaan Veera työskenteli sairaanhoitajan apulaisena kotipaikkakunnallaan. Naimisiin hän meni maanviljelijä Martti Latva-Hirvelän kanssa, ja perheeseen syntyi kaksi lasta, Merja ja Hannu. Aviomies kuoli alle 50-vuotiaana, ja tarmokas Veera hoiti yksin suurta taloutta ja lapsia, jotka menestyivät hyvin opinnoissaan. Nyt Veeralla on neljä lastenlasta, kaikki poikia.

Veeran veli **Jaakko Juurikka** täytti 85 vuotta Jämssä 14.4.-03. Hän on syntynyt luonnonkaudesta tunnetussa Pirttilahden kylässä Vienan Karjalassa.

85 vuotta täytti 22.4.-03 Kiestingissä **Vasili Semenov**. Hän on syntynyt Vaarakylässä, mitä muutti sodan jälkeen Kiestinkiin. Häntä onnittelevat Ruotsissa asuvat vaimon siskot, veljet, lapset ja lastenlapset.

75 vuotta täytti "kyökkäkenraali" **Paavo Rahikainen** Helsingissä 17. 4.-03. Paavo on, kuten tittelistä näkee, seuramme kyökkätoiminnan vetäjä ja kyökkäkerhon puheenjohtaja. Lisäksi

Jaakko oli 3-vuotias, kun vanhemmat siirtyivät Suomeen.

Veeran ja Jaakon isä oli pirttilahtelainen Iivanan Kirilänpoika Garmujev, äiti Katti Tarassintytär Lipkina, kotoisin Mälköstä.

Kouluikäisenä Jaakon sukunimenä oli ollut Harmio (Garmujevista muovailtu). Sittemmin suvun nimi muutettiin Juurikaksi, kun isä oli kotoisin Pirttilahden Juurikansalmesta.

Jaakko viettää vanhuudenpäiviään leskimiehenä; Rauni-vaimo kuoli v.1996. Heillä oli kolme lasta ja 14 lastenlasta. Sami-poika on jo kahdeksan lapsen isä.

"Ikä yksi ihmisellä, monta aikoa iässä".

Aino Tervasova

on hän seuramme hallituksen jäsen, on ollut jo vuodesta 1985, ja jatkaa taannoinen vuosikokouksen päätöksellä vielä ainakin seuraavat kolme vuotta. Vuosikautia Paavo hoiti myös seuran yhteyksiä Ruotsin karjalaisiin; tämän tehtävän hän peri Boris Karppealta.

Paavon sukujuuret vievät isän puolelta Jyskyjärven Piismlahteen ja äidin puolelta vähän idemmäksi, Voijärvelle. -SV

Uhtua-Seura ry:n puuhmies ja puheenjohtaja **Hannu Raulo** täytti 60 vuotta 18.3.-03. Juhlavastaanotolla Helsingin Suomalaisella klubilla 21. maaliskuuta merkkipäivän viettäjä sai osakseen monia huomionosoituksia. Niistä sangen mieluista oli Kalevalan kansallisen piirin johtajan **Vladimir Stepanovin** myöntämä piirihohtajan kunniakirja tunnustuksena suuresta panoksesta karjalan kielen ja kulttuurin elvytyksessä. Kunniakirjan luovutti Kalevalan Uhtu-seuran puheenjohtaja **Oiva Mäkelä**.

Hannu Raulo on Karjalan Sivistysseuran hallituksen asiantuntijajäsen. Hänen laajaa taloudellista asiantuntemustaan on hyödynnetty mm. hallituksen asettamassa sijoitustoimikunnassa.

Olga Mustonen

Vuonnisessa 6.12.1912 syntynyt **Olga Mustonen o.s. Tervonen** kuoli Kemissä 16.2.-03. Hän täytti 90 vuotta viime itsenäisyyspäivänä.

Olgan molemmat vanhemmat olivat vuonnislaisia, tuatto oli Vasselei Riijonpoika Tervasov ja muamo Helena Romanantytär Lettijev. Karjalan kansannousun jälkiseurauksena hekin tulivat 1922 Lonkan kautta kuuden

lapsensa ja Iro-ämmön kanssa pakolaisina Juntusrannan kautta Paltamoon, mistä siirtyivät 14.4 Turkin-saaren pakolaisleirille ja sieltä 1923 Kymnlinnaan.

Perhe sijoitettiin Paltamoon ja tyttärien työt alkoivat Melalahden ja Kiehimävaaran maalaistaloissa. Sitteen Olga muutti Kempelele sukulaistensa luo. Tämä oli Pissonsuun Jeremie Jyrinpoika Malisen tytär Selma, joka Oulussa oli päässyt veturinkiihottajaksi. Täällä Olga sai työpaikan Maikkulan huoltolasta.

Kohta seurasi taas muutto, nyt Kemiin. Avioliiton Olga solmi 1935. Puoliso oli Pekka Mustonen, 'Pitkäksi-livanan' eli Juho Tsernin vanka ja työteliäs poika Repolan Tuulivaaran kylästä. Pekka oli tullut Suomeen "vapaaehtoisesti" jo vuoden 1916 tienoilla ollessaan 15-vuotias, ensin Lieksaan, sieltä sitten sahalle töihin Kemiin.

Vähitellen Ristikankaalle rakennettiin omin käsin talo, jossa perhe tasaisesti kasvoi. Pekan poismentyä Olga asui siinä Inkeri-tyttärensä kanssa lähes elämänsä loppuun saakka.

Lastensa ja lastenlastensa innostamana Olga kävi kesällä 1991 syntymäkylässään Vuonnisessa ja samalla Uhtualla serkkujaan tapaamassa. Vuonnisen Tervalahti ja Riikolanniemi - vanhat kotitankuat - muistivat mieleen, vaikka kotitalo oli purettu. -MM.

Kuulantyöntäjä, ensimmäisenä suomalaisena 20 metrin rajan ylittänyt **Seppo Simola** kuoli Valkeakoskella 9.3.-03. Hän oli syntynyt 27.7.1936 Somerolla.

Seppo Simola toimi koko työuransa ajan Karhu Oy:llä tuote-esittelijänä. Urheilu, nimenomaan kuulantyöntö oli lähellä hänen sydäntään. Suomen mestaruuden hän voitti tässä lajissa viisi kertaa.

Kosti Pamilo kertoo oleensa yhteydessä Seppoon 1970-luvulla tiedustellen sukujuuria. "Vienan Simoloita ollaan!, kuului vastaus.

Kauppias Ville Lipponen kuoli 15.1.-03. Hän oli syntynyt 16.8.1942 Nivallassa, mutta juuret olivat syvällä Vuokkiniemen mullassa. Isä Vasili Lipponen (ent. Lipkin) oli Kaskölasta Maksimaisen Iikan ja Ryötilän Annin (o.s. Rettijeff) poika, äiti Klaudia (o.s. Mikkola, ent. Denisoff) Mikkolan Miihkalin ja Piesungista kotoisin olevan Tuarin (o.s. Kondratjef) tytär. Ville kasvoi karjalaiseksi sukulaisten ja perheen vianalaisten ystävien keskellä. Ativoissa vianalaisten luona käytiin vielä 40- ja 50-luvuilla ahkerasti. Kotona oli kauppa ja usein myös vuokkiniemeläisiä ja uhtualaisia kauppa- matkustajia.

Kiinnostus kaupanteon oli perittyä, sillä jo isoisoisat olivat sumptsa selässä kiertäneet Pohjanmaata. Perheen poikien ensimmäisiä myyntiartikkeleita olivat kastemadot. Kauppa kiinnosti enemmän kuin koulu ja oppikoulu jäikin kolmeen luokkaan. Myöhemmin Ville kävi Kokkolan kauppaoppilaitoksen kauppakoulun ja Siikajärven vähittäiskauppiasopiston. Isän jäädessä eläkkeelle 1972, muodostivat veljekset toiminimen V. Lipponen Ky., jonka myynti keskittyi vähitellen rakennus- ja maataloustarvikkeisiin. Asiakas- kunta laajeni lähiseudulta koko maakuntaan. Rakentaminen oli vilkasta 70- ja 80-luvuilla.

Kesällä 1995 Ville joutui jäämään sairaalomalalle. Ensimmäiset vuodet olivat helppoja, mutta sairaus riudutti vähitellen ja tammikuun 15. pnä tänä vuonna Ville siirtyi tuonilmaisiiin. - AL

Ville Lipponen

Esseisti Vienan mailla

Nurmeksen kalevalaisella kulttuuriviikolla maaliskuun ensimmäisenä sunnuntaina dosentti **Osmo Pekonen** yhdessä parin tiedemiehen kanssa esitteli kirjailija Tolkienien tuotannon kalevalaisia juuria Nurmesta-talossa. Pääjoukon kuulijoista muodosti kaupunkimme valveutunut, kielitaitoinen nuoriso, joka seurasi tätä mainiota tapahtumaa sekä siihen liittyviä elokuvia pitkälle iltaan.

Myyttinen menneisyys näytti jokaista suuresti kiinnostavan.

Osmo Pekonen

Osmo Pekonen on matematiikan dosentuurin lisäksi kirjailija, mainio esseisti. Sain häneltä lahjana käsiini kuin vahingossa kirjasen "Tuhat vuotta". Ahmin aluksi yön selässä pari hänen esseetään ja merkittävä ilo valahti sieluuni. Miten hiottuja, viimeiseen asti viilattuja lauseita ja ajatuksia. Syvälinen lukeneisuus, monipuolinen kielitaito, kristallinkirkas äly, säihkyvän hienostunut tyylitaju; siinä kirjoitelmien komeat tunnusmerkit. Lukija, joka rohkeasti ponnistelee ja poimii aarteita näistä teksteistä, palkitaan ruhtinaallisesti.

Vuonna 1998 julkaistu esseekokoelma juhlistaa vuosituhannen taitekohtaa. Tuuhannen vuoden pituinen aikaperspektiivi yhdistää näitä esseitä eurooppalaiseen kulttuuriperintöön. Kokoelman teemoiksi hahmottuvat mm kansallinen ja eurooppalainen identiteetti, kristinuskon kulttuuria luova merkitys,

uskonnon ja tieteen sekä rationalismin ja irrationalismin ikuinen taistelu. "Sormusten herran" tavoin Pekonen seikkailee keskellä legendoja ja myyttejä, kiiruhtaa vavattomasti ideain ja esineiden jäljillä seuraten niiden vaiheita. Hän on grandioosi maailmanmies; kertoo vavattomasti myyttisestä Graalin maljasta, siirtyy puhumaan tuhatvuotisesta Unkarin kuninkaankruunusta, taivaltaa Peipsenjärvelle setukaisten luokse, koluaa koleikkoteitä bussin penkillä Vienan korpeen, hiihtelee reppu selässä kuolemanvaarallisilla jäätiköillä Islannissa ja selviytyy. Lukija voi vain suuresti hämmästellä hänen löytöjään.

Essee "Peko-kuninkaan päivä" koskettaa myös Tolkienien tuotannon harrastajaa. Essee kertoo Viron setukaista, pienestä kansansirpaleesta Peipsen rannoilta. Tanssit, laulut sekä Peko-ee- pos on tehnyt setukaiskan- sasta yhden Viron kulttuurin ylpeyden aiheen. Eepoksen suomentamiseen osallistui mm. esseen tekijä.

Peko oli seudun muinainen sadon jumala. Sadonkorjuun aikaan tätä jumalaksi valmistettua puupököllä tai lapsen kokoista vahakynntilää palvottiin monin eri kulttimenoin. Meilläkin jo Agricola aikoinaan kirjoitti epäjumalien luettelosaan, että "Pellonpecco ohran kasvun soi". Uskonnotutkija Uno Holmberg-Harvan mukaan kyseessä ei ollut vain ohran ja ohrajuoman, vaan muinaissuomalaisen laulun ja runouden jumala."

Tolkien sai tuotantoonsa vaikutteita eri mytologioista kuten Kalevalastamme sekä englantilaisesta Beowulf- eepoksesta. Teoksen kertoma Beow on kasvillisuuden haltia. Nimi merkitsee ohraa ja palaa alkuskandinaaviseen sanan alkumuotoon beggwu, joka on taas lähellä sanoja peko ja pekko. Pellonpekon taival suomalaisen

kansanrunon sisään on jännittävä. Pekonen on yhdessä brittitiedemies Clive Tol- leyn kanssa suomentanut Beowulfia.

Elokuun aikana viete- tään setukaiskansan ilon ja hulluttelun juhlapäivä. Tänä vuonna juhlietaan Obnitsassa 2. elokuuta. Silloin juliste- taan seutu taas päivän ajaksi kuningaskunnaksi ja joku paikallinen merkkihenkilö kuninkaaksi. Juhlissa laule- taan, tanssitaan, kuningas esittää ohjelmanjulistuksen- sa, ilo on ylimmillään. Mon- net Viron merkkihenkilökin osallistuvat tilaisuuksiin. Muissa yhteyksissä setukai- sista ovat kiinnostuneet mm. Lennart Meri sekä monet Ruotsin kuninkaalliset.

Esseessään "Sukellus Tsirkka-Kemiin" Pekonen kuvaa Suomalaisen Kirjalli- suuden Seuran järjestämää matkaa Vianaan kesällä 1995. Matka kulki reittiä Kuhmo - Kostamus - Vuok- kiniemi - Kalevala - Jysky- järvi ja takaisin Kuhmoon. Bussissa kulkivat seuralaisi- na mm. professorit Kirkinen ja Sihvo sekä Karjalan Si- vistsisseurasta pj. Pentti Keynäs ja Uhtuan perinne- seurasta pj. Paavo Ahava. Heti matkan aluksi muistel- tiin, kuinka Pentti Keynään vuokkiniemäläinen isä Wa- sili vuonna 1921 laati Kan- sainliitolle ranskankielisen asiakirjan Le droit de Care'lie ja oli Karjalan kes- kushallituksen ministerinä.

Esseisti pohtii matkalla AKS:n ja Bobi Sivéin roo- lia Karjalan vapauttamisyri- tyksissä ja vertaa sitä nykyi- sen SKS:n rauhanmiesten pyrkimyksiin. Hänestä tun- tuu huvittavalta mennyt paa- tos. Terävin silmin hän kat- selee ja murehtii runokyllien rappiota, minkä komento- valta sai kerran aikaan. Pienten kylien "likvidointi perspektiivittöminä" muis- tuttaa hänestä samanlaiselta kuin käynnissä oleva prosesi rajan takana Euro-Suo- messa, missä kokonaiset maakunnat kohta autioituvat